



Koorts bij kinderen

7 Vragen, 7 antwoorden en 7 tips



Scan deze QR voor de
podcast en meer informatie

www.kindbijdedokter.nl

7 vragen en 7 antwoorden

1. Wat is koorts?

Je kind heeft koorts bij een lichaamstemperatuur boven de 38,0 graden Celsius, gemeten via de billen. Oor thermometers zijn niet geschikt voor kinderen die jonger zijn dan 3 maanden.

Koorts ontstaat als je lichaam in actie komt tegen bijvoorbeeld een infectie. Je lichaam wordt dan warm, net als een machine die warm wordt als hij aan het werk is.

Koorts op zich kan geen kwaad, het is niet schadelijk voor je lichaam of hersenen. Zolang je lichaam de warmte kwijt kan, komt de temperatuur bijna nooit boven de 41 graden Celsius. De hoogte van de koorts bepaalt niet hoe ziek je kind is.

2. Hoe vaak en bij wie komt koorts voor?

Bij jonge kinderen (onder de 5 jaar) komen infecties met koorts vaak voor, soms wel 8 keer per jaar. Dit komt omdat bij jonge kinderen het afweersysteem nog 'in training' is. Het nog jonge lichaam leert op deze manier virussen en bacteriën te herkennen en te bestrijden. Het trainen van je afweersysteem is net zoiets als het leren van een spelletje: hoe vaker je het speelt hoe beter je erin wordt. Als je ouder bent is je afweersysteem getraind, dan kun je allerlei virussen en bacteriën snel verslaan. Je wordt minder vaak ziek en je hebt minder vaak koorts.

Je kind kan koorts krijgen na een vaccinatie, dat is normaal. Als je kind op een ander moment koorts krijgt en je wilt naar een dokter, dan ga je meestal eerst naar je huisarts. De huisarts kijkt waarom je kind koorts heeft, wat de oorzaak is. Meestal is dit een infectie door een virus. Deze gaat vanzelf over, antibiotica heeft dan geen nut. Bij 1 op de 10 kinderen die de huisarts naar het ziekenhuis stuurt, komt de infectie door een bacterie. Dan kan het wel nodig zijn om met antibiotica te behandelen.

3. Waar moet je op letten bij een kind met koorts?

Als je denkt dat je kind koorts heeft, meet dan altijd eerst zelf de lichaamstemperatuur. Probeer ook in te schatten hoe ziek je kind is. Dat is soms lastig. Het helpt als je kijkt naar de onderstaande signalen. De kleur van de signalen bepalen de ernst van wat er aan de hand is. Het is als bij een stoplicht:



Rood: bel direct je dokter

Oranje: houd je kind in de gaten, overleg bij twijfel met je dokter

Groen: laat je kind thuis uitzieken.

Signaal 1: Kleur van je kind

Rood: je kind is grauw

Oranje: je kind is bleek

Groen: je kind heeft een normale kleur, misschien door de koorts iets roder dan normaal

Signaal 2: Gedrag van je kind

Rood: je kind is niet of nauwelijks wakker te krijgen, huilt ontroostbaar of zwakjes

Oranje: je kind is hongerig, slaapt meer, speelt niet, is anders dan normaal

Groen: je kind is niet lekker, maar het lacht, speelt, is actief en alert

Signaal 3: Ademhaling van je kind

Rood: je kind ademt opvallend snel of juist heel langzaam. Je hoort piepende of kreunende geluiden. Je ziet dat je kind veel moeite moet doen om adem te halen

Oranje: je kind hoest of heeft een hoorbare ademhaling

Groen: je kind ademt rustig en regelmatig, hoest soms

Signaal 4: Vochthuishouding van je kind

Rood: je kind heeft een droge tong of diepliggende ogen. Je kind is voortdurend aan het spugen, heeft veel diarree, plast niet

Oranje: je kind spuugt of heeft diarree, plast nog wel maar minder dan normaal

Groen: je kind drinkt goed en plast. Je kind eet iets minder dan normaal

Signaal 5: Bijkomende klachten

Rood: je baby huult telkens bij het verschonen van de luier (luierpijn). Of heeft een bolle fontanel (het zachte plekje boven op het hoofd van een baby). Je kind heeft zwellingen van een gewricht of lichaamsdeel zonder dat je kind is gevallen. Je kind heeft rode vlekjes, die niet verdwijnen als je erop drukt

TIP: Als je kind vlekjes heeft druk er dan op met een doorschijnend glas, zo kun je zien of de vlekjes verdwijnen of niet.

Oranje: je twijfelt over de rode signalen hierboven

Groen: je kind heeft rode vlekjes die verdwijnen als je erop drukt

Signaal 6: Beloop in de tijd

Oranje: je kind wordt steeds zieker. Als het 3 dagen duurt voordat het beter gaat, of als de koorts langer aanhoudt dan 5 dagen, overleg dan met je dokter

Tot slot: volg je gevoel

Het helpt als je bij overleg met je dokter bovenstaande 6 signalen goed kunt benoemen. Maak hier een lijstje van. Vertel het ook als je je zorgen maakt of wanneer je je kind anders is dan anders: dit noemen we een 'niet-pluis-gevoel'. Dit kan ook een belangrijk signaal zijn.

4. Waar kijkt de dokter naar bij een kind met koorts?

De dokter gaat op zoek naar de oorzaak van de koorts en beoordeelt hoe ziek je kind is. De dokter vraagt eerst naar:

- medische voorgeschiedenis: bijvoorbeeld naar vroeggeboorte, eerdere ziektes of gebruik van medicijnen
- duur van de koorts
- bijkomende klachten
- zieken in de omgeving: op de crèche, school of in het gezin
- vaccinaties van je kind
- of jullie recent in het buitenland waren

Bij het lichamelijk onderzoek van je kind meten we op de eerste hulp eerst de 'vitale parameters' op. Dit zijn:

- snelheid van de ademhaling
- hartslag, soms ook de bloeddruk
- hoogte van de saturatie (de hoeveelheid zuurstof in het bloed)
- temperatuur

Bij lichamelijk onderzoek beoordelen we ook de 6 alarmerende signalen: kleur, (huil)gedrag, ademhaling, vochthuishouding, en daarnaast kijken we naar bijkomende verschijnselen, het beloop hiervan in de tijd en evt. het 'niet-pluis-gevoel'. De dokter kijkt in de oren en mond van je kind, luistert naar hart, longen en buik en onderzoekt de buik, armen, benen en huid. Hierna schat de dokter in wat er aan de hand is, dit noemen we 'de voorlopige diagnose'.

Als deze diagnose duidelijk is en de medische situatie is niet ernstig, dan kan je kind naar huis. Natuurlijk geven we dan goede uitleg mee. Soms is de diagnose nog niet duidelijk en denken we aan een ernstiger ziekte. Bijvoorbeeld een longontsteking, blinde darmontsteking, nierbekkenontsteking, gewrichtsontsteking, bloedvergiftiging of (zeldzaam) een hersenvliesontsteking. Dan volgt extra onderzoek in het ziekenhuis.

Dit kan onderzoek zijn van bloed, urine, kweek (wattenstaafje) uit de keel of neus, ruggenprik, röntgenfoto's of echo-onderzoek. Ook kan het nodig zijn je kind in het ziekenhuis te observeren. Vaak wordt dan in de loop van de tijd duidelijk wat er aan de hand is en kunnen we een definitieve diagnose stellen.

5. Wat kun je er aan doen als je kind koorts heeft?

Let op de 6 signalen van vraag 3 en neem zo nodig contact op met je dokter.

Denk aan voldoende vocht: door koorts en zweten kan je kind extra vocht verliezen. Het is niet nodig om je kind met hoge koorts af te koelen met water of natte doeken.

Geef paracetamol:

1. Je kind voelt zich prettiger.
2. Geef paracetamol een paar dagen in de juiste hoeveelheid en op vaste tijdstippen (advies voor paracetamol vind je hieronder).
3. Koorts of infectie gaan door paracetamol niet sneller over, het verzacht de klachten wel.
4. Paracetamol geven mag ook voordat je bij de dokter komt. De reactie van je kind op paracetamol is ook waardevolle informatie. Vertel altijd hoe laat en hoeveel milligram paracetamol je hebt gegeven.

6. Wat kun je verwachten?

a. Je kind gaat naar huis na uitleg en instructie.

Als er geen aanwijzingen zijn voor een ernstige infectie en als de diagnose duidelijk is, mag je kind naar huis om verder uit te zieken. Je krijgt goede uitleg over wat je kunt verwachten en wanneer je weer contact moet opnemen. Bij een milde virusinfectie is het niet nodig om te weten welk virus het precies is. Er is geen behandeling nodig.

b. Je kind wordt behandeld voor een bacteriële infectie en gaat met antibiotica naar huis.

Als de antibiotica goed worden gegeven en goed werkt, verdwijnt de koorts meestal binnen 48 uur. We spreken duidelijk met je af wanneer je weer contact moet opnemen. Soms maken we een telefonische vervolgspraak om te horen hoe het thuis verder gaat.

c. Je kind wordt opgenomen voor behandeling of observatie.

Als een ervaren verpleegkundige je kind observeert, kan veel inzicht geven over hoe ziek je kind is. Het beloop in de tijd leert wat er nodig is voor je kind en of een behandeling met antibiotica nodig is.

7. Is koorts bij iedereen even erg?

Jonge baby's

Kinderen met koorts die jonger zijn dan 1 maand, worden eigenlijk altijd beoordeeld door de kinderarts. De oorzaak van de koorts is soms lastig vast te stellen. Jonge baby's zijn ook kwetsbaarder, we nemen ze daarom sneller op in het ziekenhuis om te observeren. Als een kind goed wordt geobserveerd in het ziekenhuis, is een antibioticabehandeling niet altijd nodig.

Kinderen jonger dan 3 maanden

Kinderen jonger dan 3 maanden met koorts worden gezien door de huisarts. Zo nodig stuurt de huisarts het kind door naar de kinderarts.

Kinderen die te vroeg zijn geboren of een onderliggende ziekte hebben

Kinderen die bijvoorbeeld een ziekte hebben van het hart, de longen of de spieren, worden sneller ernstig ziek. Deze kinderen worden daarom ook eerder doorgestuurd naar de kinderarts. Ook bij hen is een milde virale infectie meestal de oorzaak van de koorts.

Niet-gevaccineerde kinderen

Kinderen die niet de aangeraden vaccinaties op het consultatiebureau hebben gekregen, hebben een groter risico op een ernstige infectie. Het is belangrijk dat je dokter weet dat je kind niet gevaccineerd is.

Zorgen over afweer

Soms kan een kind kort achter elkaar koorts hebben. Sommige ouders maken zich dan zorgen over de afweer van hun kind. Kinderen tot 5 jaar hebben vaak koorts omdat hun afweer nog in ontwikkeling is. Onderzoek naar de afweer is zelden nodig. Dit doen we alleen als de infecties elke keer ernstig verlopen. Bijvoorbeeld als elke keer een opname in het ziekenhuis nodig is. Of als je kind meerdere keren per jaar antibiotica nodig heeft. Of als je kind infecties heeft die normaliter niet bij kinderen voorkomen.

Bij jonge kinderen - 6 maanden tot 5 jaar - kan oplopende temperatuur een koortsstuip veroorzaken. Je kind kan dan bewusteloos raken en schokken aan armen en benen krijgen. Een koortsstuip komt vaak voor. Voor ouders ziet het er vaak eng uit als hun kind een koortsstuip krijgt, maar meestal is het onschuldig.

Zie ook onze folder over koortsstuip bij kinderen.

7 tips

Tip 1

Houd je kind met koorts in de gaten en meet de temperatuur op met een goede thermometer. Oorthermometers zijn niet geschikt voor kinderen jonger dan 3 maanden. Neem ook op vakantie een thermometer mee!

Tip 2

Bij zorgen, maak een lijstje van de stoplichtsignalen die je ziet. Bel direct je dokter bij rode signalen of wanneer je twijfelt. Gebruik bij vlekjes een doorschijnend glas om te kijken of ze weg te drukken zijn.

Tip 3

Neem bij koorts bij hele jonge baby's (jonger dan 3 maanden) altijd contact op met de huisarts.

Tip 4

Geef eerst paracetamol (in juiste hoeveelheid) en kijk hoe je kind reageert. Advies voor paracetamol in de juiste hoeveelheid op vaste tijdstippen, vind je op onze website en op de verpakking van de paracetamol.

Tip 5

Eet je kind iets minder en slaapt het veel? Dan hoeft je je niet direct zorgen te maken. Zolang je kind maar voldoende drinkt. Geef vaak kleine beetjes vocht, waterijsjes werken vaak ook goed. Zolang je kind goed blijft reageren, staat het stoplicht op groen.

Tip 6

Je kind moet de warmte kwijt kunnen: zorg voor dunne kleding en een dun laken. Als je kind het koud heeft of rilt, mag je het toedekken met een dekentje.

Tip 7

Neem snel een kijkje op www.kindbijdedokter.nl voor een aantal handige linkjes en internettips.



Scan deze QR voor de
podcast en internettips



Auteurs folder

Tergooi MC

Gerdine Kamp (Kinderarts)

Lotte Heijerman (Arts)

Ben de Graaf (Tekstschrijver)

AUMC

Maya Keuning (Arts-onderzoeker)

Joel Israëls (Kinderarts)